

Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2023 рік

М.Д. Тронько,
О.І. Ковзун,
Н.В. Сологуб,
І.В. Гончар,
І.П. Пастер

ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України»

Резюме. Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України» (далі – Інститут) є консультативним і лікувальним закладом, що надає допомогу дорослим і дітям з ендокринною патологією. Також Інститут є провідною в Україні науково-дослідною базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів, захисту докторських і кандидатських дисертацій за фахом «ендокринологія», підготовки фахівців на курсах стажування та інформації. **Мета.** Аналіз результатів роботи Інституту за 2023 р. **Матеріал і методи.** Об'єктом дослідження став звіт Інституту за 2023 р., а предметом дослідження – наукові звіти за темами та проектами, статистичні дані по науці й клініці. Методи дослідження – відбір, групування та аналіз наукових звітів і статистичних даних.

Результати. У 2023 р. в Інституті продовжено виконання 3 фундаментальних досліджень у сфері теоретичної та клінічної медицини, 6 прикладних і науково-технічних розробок і 1 міжнародної наукової програми. Створено 2 нові технології, впроваджено в практику 12 власних нововведень, з яких 5 нововведень із методів діагностики та 7 – із методів лікування. Опубліковано 87 праць, зокрема 18 – за кордоном. 54 статті опубліковано у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та/або Scopus. Видано 4 монографії, 1 розділ у монографії та стандарт медичної допомоги, а також 4 планових номери науково-практичного медичного журналу «Ендокринологія/Endokrynologia». У стаціонарі проліковано 4423 хворих і проведено 1604 операції, у поліклініці прийнято 27 598 хворих. За результатами державної атестації Інститут віднесено до I кваліфікаційної групи та внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави. У складі Інституту працюють 2 академіки Національної академії медичних наук (НАМН) України та член-кореспонденти Національної академії наук (НАН) України, 1 член-кореспондент НАМН України, 8 професорів, 21 доктор наук і 35 кандидатів наук, 6 заслужених діячів науки й техніки України й 3 заслужених лікарів України. **Висновок.** Інститут займає провідні позиції серед наукових установ НАМН України.

Ключові слова: ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», наука, клініка, кадри.

Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка створено згідно з постановою КМ України №1244 від 19.12.64 р. (наказ Міністерства охорони здоров'я України №40 від 18.01.65 р.). Відповідно до постанови КМ України №211 від 22.03.93 р. Інститут передано в підпорядкування Академії медичних наук України. Відповідно до постанови КМ України №732 від 13.07.2011 р. «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 1999 року №1913 «Про затвердження Статуту Академії медичних наук України» внесено такі зміни до найменування установи: Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України» (постанова Президії НАМН України №19/8 від 6.10.2011 р.).

На сьогодні Інститут є науковим, консультативним і лікувальним закладом, що надає допомогу дорослим і дітям з ендокринною патологією. Також Інститут є провідною в Україні науково-дослідною базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів, захисту докторських і кандидатських дисертацій за фахом «ендокринологія», підготовки фахівців на курсах стажування та інформації. Більш детальну інформацію про досягнення Інституту за останній період можна прочитати в попередніх публікаціях [1-5].

Інститут має Сертифікат на систему управління якістю стосовно надання послуг із діяльності лікарняних закладів, послуг у сфері загальної та спеціалізованої лікарської практики, послуг у сфері охорони здоров'я, з досліджень й експериментальних розробок у сфері біотехнологій, інших природничих і технічних наук, послуг у сфері вищої освіти, що відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2015 «Система управління якістю. Вимоги» (ISO 9001:2015, IDT), який чинний до 21.11.2024 р.

Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку проведення державної атестації наукових установ, затвердженого постановою КМ України від 19 липня 2017 р. №540 і Наказу Міністерства освіти і науки (МОН) України від 17.09.2018 р. №1008 «Деякі питання державної атестації наукових установ» у 2020 році проведена державна атестація Інституту. Експертною комісією з проведення державної атестації наукових установ була визначена атестаційна оцінка Інституту (3,18/3,96) і установа була віднесена до I ква-

ліфікаційної групи (згідно з Протоколом №04-ЕК/2020 від 29.05.2020 року і Наказу МОН України від 17.06.2020 року №817).

У 2020 р. Інститут внесено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави (підстава: Наказ МОН України №1536 від 19.12.2023 р., який чинний до 17.06.2025 р.).

Інститут виконує широке коло фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт (НДР), результати яких високо цінуються науковими співробітниками та лікарями, що практикують.

У 2023 р. в Інституті виконувалися 3 НДР, що фінансуються з бюджету НАМН України за КПКВ 6561040 «Фундаментальні дослідження у сфері теоретичної та клінічної медицини»:

- «Порівняльне дослідження проліферативної активності BRAF^{V600E} позитивних і RAF^{V600E} негативних радіогенних і спорадичних папілярних тиреоїдних карцином у хворих різного віку з огляду на інвазійні властивості пухлин і післяопераційний перебіг захворювання» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д., д-рка мед. наук, проф. Богданова Т.І.; термін виконання: 2022-2024 рр.);
- «Дослідити віддалені ендокринні, репродуктивні та поведінкові патологічні наслідки стресу у щурів пубертатного віку з метою пошуку можливостей їх профілактики» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Резніков О.Г.; термін виконання: 2023-2025 рр.);
- «Вивчити стан системи гормон росту/ростові фактори у дітей та підлітків з ендокринною патологією в залежності від забезпеченості вітаміном D і варіантів поліморфізму гена його рецептора» (науковий керівник: д-рка мед. наук, проф. Большова О.В.; термін виконання: 2022-2024 рр.).

Також в Інституті виконувалися 6 НДР, що фінансуються з бюджету НАМН України за КПКВ 6561040 «Прикладні та науково-технічні розробки»:

- «Оптимізувати та впровадити діагностичні, терапевтичні та профілактичні алгоритми надання медичної допомоги хворим з цукровим діабетом на тлі системних стрес-індукованих порушень ендокринної та імунної системи, зумовлених воєнними діями» (науковий ке-

Актуальна інформація

- рівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.; термін виконання: 2023-2025 рр.);
- «Дослідження зв'язку між перебігом і наслідками COVID-19 та цукровим діабетом» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф. Кравченко В.І., д-р мед. наук, проф. Халангот М.Д.; термін виконання: 2022-2024 рр.);
 - «Удосконалення діагностики, лікування, до та післяопераційної тактики ведення поєднаної тиреоїдної патології у жителів України в умовах військового часу» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф. Болгов М.Ю., канд. мед. наук, старш. наук. співроб. Терехова Г.М.; термін виконання: 2023-2025 рр.);
 - «Дослідження стану репродуктивної та статеві функції у чоловіків після COVID-19 та розроблення методів корекції виявлених порушень» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф. Лучицький Є.В.; термін виконання: 2022-2024 рр.);
 - «Дослідити фенотипові гормональні і метаболічні особливості застосування інкретиноміметиків та інгібіторів натрій-залежного ко-транспортру глюкози 2-го типу у хворих на цукровий діабет 2 типу у постковідному періоді» (науковий керівник: д-рка мед. наук, старш. наук. співроб. Зінич О.В.; термін виконання: 2022-2024 рр.);
 - «Вивчити клініко-патогенетичні особливості кардіо-ренального синдрому та предиктори його формування у пацієнтів з цукровим діабетом 1-го типу та 2-го типу в постковідному періоді» (науковий керівник: д-рка мед. наук, старш. наук. співроб. Соколова Л.К.; термін виконання: 2022-2024 рр.).

У рамках міжнародних наукових програм продовжується виконання спільного Українсько-Американського дослідження «Науковий проєкт дослідження раку та інших захворювань щитоподібної залози в Україні в результаті аварії на Чорнобильській АЕС» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.), складовою якого стали міжнародний проєкт «Чорнобильський банк тканин – координовані міжнародні дослідження радіоіндукованого тиреоїдного раку (ЧБТ)» (наукові керівники: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д., д-рка біол. наук, проф. Богданова Т.І.) і субпроєкт «Дослідження

можливості оцінки ризику раку молочної залози у жінок, які зазнали опромінення радіоїодом під час лактації» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.).

У звітному році завершено виконання першого етапу НДР «Дослідження перебігу та наслідків COVID-19 у хворих на цукровий діабет та впливу інфекції SARS-CoV-2 на темп біологічного старіння» (науковий керівник: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.), яка отримала грант Національного фонду досліджень України «Наука для безпеки і сталого розвитку України».

Співробітництво з науковими установами

Впродовж 2023 р. здійснювалося наукове співробітництво з Інститутом молекулярної біології і генетики НАН України, ДУ «ННЦ «Інститут кардіології, клінічної та регенеративної медицини ім. М.Д. Стражеска НАМН України», ДУ «Інститут медицини праці ім. Ю.І. Кундієва НАМН України», ДУ «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», медичною клінікою «Добробут» і ТОВ «Медичний центр «МТК».

Участь у міжнародних наукових організаціях

Наукові співробітники Інституту є членами й беруть участь у роботі міжнародних наукових організацій і комітетів: Експертної групи проєкту «Моніторинг щитоподібної залози після ядерних аварій (ТМ-NUC)» – 1, Європейської асоціації ендокринологів – 10, Європейської асоціації з вивчення цукрового діабету – 6, Європейської тиреоїдної асоціації – 2, Нью-Йоркської академії наук – 2, Міжнародної федерації нейроендокринологів – 1, Болгарської асоціації андрологів – 1, Американської діабетичної асоціації – 1, Інтернаціональної академії патології – 1, Європейської групи з надання первинної допомоги хворим на цукровий діабет – 1 та Європейського кардіологічного товариства – 1.

Інновації

Патенти

Інститут підтримує чинність 41 патенту, з яких 21 – діючий та 20 можуть бути відновлені.

Нововведення

За 2023 рік створено 2 нові технології:

- спосіб визначення ризику розвитку соматотропної недостатності в дітей із низькорослістю (№ держреєстрації 0623U000120);
- спосіб визначення ризику розвитку серцево-судинних та психоневрологічних ускладнень у постковідному періоді (№ держреєстрації 0623U000156).

За результатами НДР впроваджено в практику 12 власних нововведень, з яких 5 нововведень із методів діагностики та 7 – із методів лікування:

- вміст вітаміну D, вітамін D-зв'язуючого білка і паратгормону в дітей і підлітків з ожирінням на тлі дисфункції гіпоталамуса;
- оцінка ризику розвитку соматотропної недостатності залежно від поліморфізму гена рецептора віт D;
- особливості тактики лікування дітей та підлітків з ожирінням на тлі дефіциту вітаміну D і поліморфізму гена рецептора вітаміну D;
- особливості тактики лікування дітей та підлітків з ожирінням на тлі дефіциту вітаміну D і поліморфізму гена рецептора вітаміну D;
- визначення ризику розвитку соматотропної недостатності в дітей із низькорослістю;
- оцінка ефективності комбінованої терапії препаратами рекомбінантного гормону росту та вітаміну D у дітей препубертатного віку із соматотропною недостатністю;
- зменшення ступеня когнітивних та психо-емоційних порушень у пацієнтів постковідного періоду залежно від метаболічного фенотипу та нейромедіаторного забезпечення;
- визначення рівня лептину та GLP-1 як прогностичних чинників порушення харчової поведінки в пацієнтів із надлишковою масою тіла для розробки дієтичних та лікувально-профілактичних рекомендацій;
- оптимізація лікування психо-емоційних порушень в осіб із патологією щитоподібної залози та наявною автоімунною офтальмопатією;
- спосіб безлігатурної операції на щитоподібній та прищитоподібних залозах із використанням апарата «Патонмед» ЕКВЗ -300;
- застосування екстракту леспедези головчастої в комплексному лікуванні хронічної хвороби нирок;
- діагностика порушень еректильної функції в чоловіків, хворих на цукровий діабет 2-го типу, які перехворіли на COVID-1.

Впровадження всіх нововведень підтверджено 15 актами.

Видання

У 2023 р. видано монографії «Рак щитоподібної залози: етіопатогенез, діагностика та лікування» (Тронько М.Д., Гуда Б.Б., Пушкарьов В.М., Ковзун О.І., Терехова Г.М. Біла Церква: Час змін інформ; 776 с.), «Фармакотерапія ендокринних захворювань» (Тронько М.Д., Большова О.В., Ховака В.В. Київ: ТОВ «Видавничий дім Медкнига»; 248 с.), «Артеріальна гіпертензія. Сучасні підходи до лікування» (Київ: ТОВ «Видавничий дім Медкнига»; 96 с.) і «COVID-19 та ендокринна система» (Цимбалюк В.І., Тронько М.Д., Попова В.В., Ковзун О.І., Орленко В.Л., Пушкарьов В.М., Соколова Л.К., Пушкарьов В.В. Біла Церква: Час змін інформ; 500 с.), а також розділ «Gunter Dörner's impact on developmental endocrinology in Ukraine» (Reznikov A.G.) в монографії «Endokrinologie und Humanontogenese» (Berlin: Logos Verlag, 2023) і стандарти медичної допомоги «Ожиріння у дорослих» (наказ МОЗ України від 03.03.2023 р. №427) (Микичак І.В., Гаврилюк А.О., Зінич О.В., Ковальчук А.В., Лагода Д.О., Ліщишина О.М., Луценко Л.А., Маньковський Б.М., Перехрестенко О.В., Процюк О.В., Саєнко Я.А., Соколова Л.К., Татарчук Т.Ф., Тодуров І.М., Хаустова О.О., Ячнік Ю.В., Сак Л.В., Величко В.І., Данильчук Г.О., Венгер Я.І., Плегуча О.І., Гуленко О.І.).

Також видано 4 планових номери науково-практичного медичного журналу «Ендокринологія/Endokrynologia», який внесено до міжнародної наукометричної реферативної бази даних наукових цитувань Scopus. Наказом МОН України від 20.12.2023 р. №1543 журналу присвоєно категорію «А» Переліку наукових фахових видань України за медичними (222) і біологічними (091) спеціальностями.

Наукові співробітники Інституту опублікували 87 праць, у т.ч. 18 – за кордоном. До них входять: 67 статей у періодичних наукових журналах (із них 8 – за кордоном), 19 тез у наукових збірниках (із них 10 – за кордоном); 54 статті опубліковано у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science та/або Scopus. Крім цього, співробітники Інституту оформили 3 автореферати дисертацій.

Членами редакційної колегії журналу «Ендокринологія» є Тронько М.Д. (головний редак-

Актуальна інформація

тор), Ковзун О.І., Орленко В.Л., Соколова Л.К. (заступники головного редактора), Пастер І.П. (відповідальний редактор), Богданова Т.І., Болгов М.Ю., Большова О.В., Гуда Б.Б., Кравченко В.І., Лучицький Є.В., Попова В.В., Пушкарьов В.М., Резніков О.Г., Спринчук Н.А. і Халангот М.Д., журналу «Міжнародний ендокринологічний журнал» Большова О.В., Кравченко В.І., Лучицький Є.В., Резніков О.Г., Соколова Л.К. і Тронько М.Д., журналу «Проблеми ендокринної патології» Ковзун О.І., Резніков О.Г. і Тронько М.Д., журналів «Neurophysiology» і «Фізіологічний журнал» Резніков О.Г. і журналу «Цитологія і генетика» Пушкарьов В.М.

Вчена рада

Вчена рада Інституту працювала згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 року №848-VIII, Законом України «Про внесення змін до Закону «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 03.09.2020 року №870-IX, Типовим положенням про Вчену раду науково-дослідної установи НАМН України, затвердженим Постановою Бюро Президії НАМН від 22.12.2017 року №25/3, Положенням про Вчену раду Інституту та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують діяльність науково-дослідних установ.

Відповідно до п. 6 Типового Положення про Вчену раду наукової установи було обрано новий склад Вченої ради, який затверджено постановою Бюро Президії НАМН України від 08.04.2021 року №9/4. Серед членів вченої ради 2 академіки НАМН України та члена-кореспондента НАН України, 1 член-кореспондент НАМН України, 11 докторів і 5 кандидатів наук. Очолює вчену раду директор Інституту, д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, член-кор. НАН України Тронько М.Д.

У 2023 р. відбулося 8 засідань Вченої ради, на яких розглянуто 47 питань. Серед них 90% стосувалися наукової, 3% – організаційно-методичної, 4% – лікувальної та 3% – господарчої діяльності установи.

Спеціалізована вчена рада

Наказом МОН України №894 від 10.10.2022 р. утворено спеціалізовану вчену раду Д 26.558.01 із правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступе-

ня доктора (кандидата) терміном на 3 роки за фахом 14.01.14 – «ендокринологія» (медичні науки).

На підставі рішення Атестаційної колегії МОН України від 27.04.2023 р. присуджено науковий ступінь доктора медичних наук провідному науковому співробітнику відділення загальної ендокринної патології Інституту Булдигіній Ю.В. (науковий консультант: д-р мед. наук, проф., акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України Тронько М.Д.); дисертаційна робота «Хвороба Грейвса: патогенетичні аспекти, клініко-морфологічні та імунні чинники, оптимізація алгоритмів персоналізованого лікування» була захищена 14.03.2023 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.558.01 при Інституті за спеціальністю 14.01.14 «ендокринологія».

Підготовка кадрів

Рішенням Атестаційної колегії МОН України від 2.11.1999 р., протокол №4/9-2/4, затверджено постійну докторантуру зі спеціальності 14.01.14 – «ендокринологія» в Інституті, яку перереєстровано рішенням Атестаційної колегії МОН України від 27.12.2002 р., протокол №759.

В Інституті постійно здійснюється робота, спрямована на підготовку кадрів вищої кваліфікації – кандидатів і докторів наук, через аспірантуру зі спеціальності 14.01.14 – «ендокринологія» та підготовку дисертацій здобувачами. На кінець 2023 р. на базі Інституту здобувачами виконувалися 6 докторських і 7 кандидатських дисертацій.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 6 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та на підставі рішень Ліцензійної комісії МОН України (протокол №56/2 від 15.06.2017 р.) Інституту видано ліцензію на впровадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти: підготовка докторів філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (спеціалізація «Ендокринологія») з ліцензійним обсягом освітньої послуги – 10 осіб. (Підстава: Наказ МОН України №123-л від 16.06.2017 р.). 20.06.2023 року МОН України ухвалив рішення про надання умовної (відкладеної) акредитації освітньо-наукової програми «Ендокринологія» зі строком дії сертифікату про акредитацію №4932 до 20.06.2024 року.

Станом на 01.01.2023 р. в аспірантурі зі спеціалізації 14.01.14 – «ендокринологія» навчалися:

без відриву від виробництва на умовах контракту – 3 особи та з відривом від виробництва державним коштом – 4 особи.

Аспірант заочної форми навчання Кваченюк Д.А. завершив навчання у звітному році і захистив дисертаційну роботу 21.12.2023 р. на засіданні разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Протягом року до аспірантури без відриву від виробництва державним коштом зараховано 3 лікарів. 2 особи перебувають у академічній відпустці по догляду за дитиною, 1 особа відражена у зв'язку зі смертю.

Станом на 01.01.2024 р. в аспірантурі зі спеціалізації 14.01.14 – «ендокринологія» навчаються 8 аспірантів: в аспірантурі з відривом від виробництва коштом державного бюджету – 4 особи та в аспірантурі без відриву від виробництва на умовах контракту – 4 особи.

Поза аспірантурою виконують дисертаційні роботи на здобуття ступеня доктора філософії 5 осіб.

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою Прибила О.В. захистила дисертаційну роботу 22.12.2023 р. на засіданні разової спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

У звітному році присвоєно вчене звання старшого дослідника зі спеціальності 091 «Біологія та біохімія» д-рці біол. наук Зелінській Г. (підстава: рішення Вченої ради Інституту від 15 вересня 2023 року, протокол №5). Присвоєно вчене звання старшого дослідника зі спеціальності 222 «Медицина» канд. мед. наук Кучменко Т.М. (підстава: Наказ МОН України від 20.12.2023 року №1543).

З метою підвищення фахової кваліфікації лікарів-ендокринологів України проведено 5 науково-практичних конференцій «Школа ендокринолога» з питань сучасної теоретичної та клінічної ендокринології, а також науково-практичний семінар «Обговорення стратегічних питань надання допомоги хворим з акромегалією».

Для лікарів-цитологів Національного Інституту раку та ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» були проведені дводенний тренінг «Стандартизація виготовлення, фіксації та по-

ліхромного фарбування цитологічних препаратів» (3-4 травня 2023 р.) і триденний семінар «Сучасні підходи до забезпечення належної точності цитологічної діагностики карцином» (24-27 липня 2023 р.).

Лікувально-профілактична робота

Клініка Інституту є науково-практичним структурним підрозділом, на базі якого надається високоспеціалізована медична допомога профільним хворим, проводиться апробація нових методів діагностики та лікування, фармпрепаратів і медичної техніки. Клініка є базою для підготовки аспірантів, клінічних ординаторів і підвищення кваліфікації лікарів. Структура спеціалізованих відділень клініки відповідає науковій тематиці Інституту.

Ліжковий фонд складається із 182 ліжок і розподіляється по відділеннях наступним чином: відділення дитячої ендокринної патології – 30 ліжок, відділення діабетології – 40 ліжок, відділення загальної ендокринної патології – 40 ліжок, хірургічне відділення і відділення анестезіології та інтенсивної терапії – 40 ліжок, відділення радіонуклідної діагностики та терапії радіо-фармацевтичними препаратами – 10 ліжок, відділення клінічної фармакології – 14 ліжок і відділення офтальмо-ендокринної патології – 8 ліжок, а також окремо відділення денного стаціонару – 14 ліжок.

Аналіз ефективності роботи клініки Інституту свідчить, що планові показники її роботи істотно не відрізняються від показників інших клінік: проліковано хворих у стаціонарі – 4423, проведено ліжко-днів – 40 611, середнє число зайнятості ліжок – 223,14, середній обіг ліжка – 24,3, середня тривалість перебування хворого на ліжку – 9,18 дня, що є оптимальним на даному етапі з врахуванням ситуації в країні (план ліжко-днів виконано на 60,1%).

У стаціонарі проліковано 0,9% хворих I категорії складності, 1,3% – II, 34,9% – III, 38,1% – IV і 24,8% – V категорії складності, тобто в клініку Інституту госпіталізують хворих зі складною ендокринною патологією (летальність – 0,02%). Проведено 1604 операції (післяопераційна летальність – 0,0%). За звітний період госпіталізовано 3997 тематичних хворих (90,3%).

У консультативній поліклініці Інституту прийнято 27 598 хворих, у т.ч. 24 619 дорослих і 2979 дітей, 12 357 киян і 15 241 особу з інших на-

Актуальна інформація

селених пунктів (зокрема, 5943 мешканців сільської місцевості).

Головною акредитаційною комісією при МОЗ України 2018 р. клініці Інституту присвоєно вищу категорію.

Штат співробітників

Станом на 31.12.2023 р. в Інституті працює 418 співробітників, у т.ч. за розділом «клініка» – 322 (54 лікаря, 3 доктори наук і 7 кандидатів наук) і за розділом «наука» – 104 (96 наукових співробітників, 18 докторів наук і 28 кандидатів наук).

У складі вчених Інституту працюють: акад. НАМН України й чл.-кор. НАН України, проф. Тронько М.Д., акад. НАМН України й чл.-кор. НАН України, проф. Резніков О.Г., чл.-кор. НАМН України, проф. Ковзун О.І., а також 8 професорів, 6 заслужених діячів науки й техніки України та 3 заслужених лікаря України. Провідні вчені Інституту є членами та експертами міжнародних організацій – Організації Об'єднаних Націй, Всесвітньої організації охорони здоров'я, членами іноземних академій наук і наукових товариств.

З нагоди 30-річчя від дня заснування НАМН України нагороджено Відзнакою НАН України директора Інституту, акад. НАМН України й чл.-кор. НАН України, проф. Тронька М.Д. Нагороджено «Знаком пошани» НАМН України заступника директора Інституту з наукової роботи, чл.-кор. НАМН України, проф. Ковзун О.І., керівницю відділу дитячої ендокринної патології, д-рку мед. наук, проф. Большову О.В. й керівницю відділу загальної ендокринної патології, канд. мед. наук, старш. наук. співроб. Терехову Г.М. За вагомий внесок у розвиток медичної науки нагороджено Почесною Грамотою президії НАМН України заступницю директора з наукової роботи клініки, д-рку мед. наук, старш. наук. співроб. Орленко В.Л. і головного наукового співробітника відділу вікової ендокринології та клінічної фармакології, канд. мед. наук, старш. наук. співроб. Ховаку В.В.

Почесною грамотою Департаменту охорони здоров'я КМДА нагороджено наукового співробітника відділу хірургії ендокринних залоз, канд. мед. наук Зіничу П.П., завідувача хірургічного відділення, канд. мед. наук Омельчу-

ка О.В., лікарку відділу загальної ендокринної патології Лисову З.Г. і наукову співробітницю науково-консультативного відділу амбулаторно-профілактичної допомоги хворим з ендокринними захворюваннями, канд. мед. наук Добровинську О.В.

Список використаної літератури

1. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» у 2018 році. *Ендокринологія*. 2019;24(1):81-92 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Gonchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2018. *Endokrynologia*. 2019;24(1):81-92. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2019.24-1.81.
2. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2019 рік. *Ендокринологія*. 2020;25(2):184-94 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2019. *Endokrynologia*. 2020;25(2):184-94. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2020.25-2.184.
3. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2020 рік. *Ендокринологія*. 2021;26(2):205-20 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2020. *Endokrynologia*. 2021;26(2):205-20. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2021.26-2.205.
4. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2021 рік. *Ендокринологія*. 2022;27(2):158-86 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2021. *Endokrynologia*. 2022;27(2):158-86. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2022.27-2.158.
5. Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2022 рік. *Ендокринологія*. 2023;28(2):194-202 (Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Honchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2022. *Endokrynologia*. 2023;28(2):194-202. Ukrainian). doi: 10.31793/1680-1466.2023.28-2.194.

Список скорочень:

Інститут – Державна установа «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка Національної академії медичних наук України»

МОН – Міністерство освіти і науки (України)

НАМН – Національна академія медичних наук (України)

НАН – Національна академія наук (України)

НДР – науково-дослідна робота

The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2023

M.D. Tronko, O.I. Kovzun, N.V. Sologub, I.V. Honchar,
I.P. Pasteur

State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine»

Abstract. State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine» (hereinafter – the Institute) is an advisory and hospital institution which provides care to adults and children with endocrine pathology. Also, the Institute is the leading scientific research base in Ukraine for the training of post-graduate students, clinical residents, defense of doctoral and candidate theses in the field of «endocrinology», training of specialists in internships and information courses. **The aim** is to analyze the results of the Institute's work for 2023. **Material and methods.** The object was the report of the Institute for 2023, and the subject – scientific reports on topics and projects, statistics on science and clinic ones. Research methods include the selection, grouping and analysis of scientific reports and statistics. **Results.** In 2023, the Institute continued the implementation of 3 fundamental studies in the field of theoretical and clinical medicine, 6 applied and scientific, and technical developments, and 1 international scientific program. Two new technologies were created, 12 own innovations were put into practice, of which 5 innovations were from diagnostic methods and 7 from treatment methods. 87 works have been published, including 18 – abroad. 54 articles were published in publications indexed by the scientometric databases Web of Science and/or Scopus. 4 monographs, 1 chapter in the monograph and a standard of medical care, as well as 4 scheduled issues of a scientific and practical medical journal «Endokrynologia» were published. 4423 patients were treated in the Institute hospital and 1604 surgical interventions were performed in the Surgical Department, outpatient reception at the polyclinic consisted of 27598 patients. According to the results of the state certification, the Institute was assigned to the 1st qualification group and entered into the State Register of Scientific Institutions, which are supported by state. The Institute employs 2 academicians of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine and corresponding members of the National Academy of Sciences of Ukraine, one corresponding members of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, 8 professors, 21 doctors of sciences and 35 candidates of sciences, 6 honored workers of science and technology of Ukraine and 3 honored doctors of Ukraine work at the Institute. **Conclusion.** The Institute occupies a leading position among the institutions of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine. **Keywords:** State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine», science, clinic, staff.

Для цитування: Тронько МД, Ковзун ОІ, Сологуб НВ, Гончар ІВ, Пастер ІП. Результати роботи ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин

ім. В.П. Комісаренка НАМН України» за 2023 рік. Ендокринологія. 2024;29(1):78-85. DOI: 10.31793/1680-1466.2024.29-1.78.

Адреса для листування: Пастер Ігор Петрович, pasteur@ukr.net, ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України», вул. Вишгородська, 69, Київ 04114, Україна.

Відомості про авторів: Тронько Микола Дмитрович, д-р мед. наук, проф., чл.-кор. НАН України, акад. НАМН України, директор Інституту, ORCID: 0000-0001-7421-0981; Ковзун Олена Ігорівна, д-рка біол. наук, проф., чл.-кор. НАМН України, заступниця директора Інституту з наукової роботи, ORCID: 0000-0002-6906-6636; Сологуб Неля Віталіївна, канд. мед. наук, старш. наук. співроб., вчена секретарка Інституту, ORCID: 0000-0001-6872-0854; Гончар Ірина Володимирівна, канд. біол. наук, старш. наук. співроб., провідна наукова співробітниця відділу фундаментальних і прикладних проблем ендокринології, ORCID: 0000-0002-2016-4796; Пастер Ігор Петрович, канд. мед. наук, старш. наук. співроб., головний науковий співробітник відділу фундаментальних і прикладних проблем ендокринології, ORCID: 0000-0002-8199-833X.

Особистий внесок: Тронько М.Д. – ідея статті; Ковзун О.І. – редагування статті; Сологуб Н.В. – підготовка звіту; Гончар І.В. – підготовка звіту; Пастер І.П. – написання статті.

Фінансування: стаття підготовлена в рамках бюджетного фінансування НАМН України.

Декларація з етики: автори задекларували відсутність конфлікту інтересів і фінансових зобов'язань.

Стаття: надійшла до редакції 07.02.2024 р.; перероблена 11.02.2024 р.; прийнята до друку 08.03.2024 р.; надрукована 30.03.2024 р.

For citation: Tronko MD, Kovzun OI, Sologub NV, Honchar IV, Pasteur IP. The results of the work at the State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the NAMS of Ukraine» for 2023. *Endokrynologia*. 2024;29(1):78-85. DOI: 10.31793/1680-1466.2024.29-1.78.

Correspondence address: Pasteur Ihor Petrovych, pasteur@ukr.net, State Institution «V.P. Komisarenko Institute of Endocrinology and Metabolism of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine», Vyshgorodska Str., 69, Kyiv 04114, Ukraine.

Information about the authors: Tronko Mykola Dmytrovych, Dr. Sci. (Medicine), Prof., Cor. Member of the NAS of Ukraine, Acad. of the NAMS of Ukraine, Director of the Institute, ORCID: 0000-0001-7421-0981; Kovzun Olena Ihorivna, Dr. Sci. (Biology), Prof., Cor. Member of the NAMS of Ukraine, Deputy Director of the Institute for Scientific Work, ORCID: 0000-0002-6906-6636; Sologub Nelya Vitaliyivna, Cand. Sci. (Medicine), Scientific Secretary of the Institute, ORCID: 0000-0001-6872-0854; Honchar Iryna Volodymyrivna, Cand. Sci. (Biology), Senior Scientist, Leading Research of the Department of Fundamental and Applied Problems of Endocrinology, ORCID: 0000-0002-2016-4796; Pasteur Ihor Petrovych, Cand. Sci. (Medicine), Senior Scientist, Chief Research Fellow of the Department of Fundamental and Applied Problems of Endocrinology, ORCID: 0000-0002-8199-833X.

Personal contribution: Tronko M.D. – the idea of article; Kovzun O.I. – editing the article; Sologub N.V. – reporting; Honchar I.V. – reporting; Pasteur I.P. – writing an article.

Funding: The article was prepared within the framework of budgetary funding of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine.

Declaration of ethics: The authors have declared no conflicts of interest or financial obligations.

Article: received February 07, 2024; revised February 11, 2024; accepted March 08, 2024; published March 30, 2024.